

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1089/2023
31.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиља АА из ... и ББ из ..., чији је заједнички пуномоћник Ненад Зечевић адвокат из ..., против тужене Установе социјалне заштите Геронтолошки центар „Нови Сад“ из Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиља изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2427/22 од 23.11.2022. године, у седници већа одржаној 31.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиља изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2427/22 од 23.11.2022. године,

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2413/21 14.03.2022. године, ставом првим изреке усвојен је тужбени захтев и ставом другим изреке обавезана тужена да тужиљи АА на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.10.2018. године до 01.07.2021. године исплати укупан износ од 110.933,25 динара са припадајућом затезном каматом на сваки појединачни месечни износ од доспелости па до коначне исплате, ближе наведено у овом ставу. Ставом трећим изреке обавезана је тужена та тужиљи АА на име накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.10.2018. године до 01.07.2021. године исплати укупан износ од 79.269,19 динара са припадајућом законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ од доспелости па до исплате, ближе наведено у овом ставу. Ставом четвртим изреке обавезана је тужена да тужиљи ББ на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.06.2018. године до 01.07.2021. године исплати укупан износ од 99.366,75 динара са припадајућом законском затезном каматом на сваки појединачни месечни износ од доспелости па до исплате, ближе наведено у овом ставу. Ставом петим изреке обавезана је тужена да тужиљи ББ на име трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора за период од 01.06.2018. до 01.07.2021. године исплати укупан износ од 87.467,86 динара са припадајућом затезном каматом на сваки појединачни износ од доспелости сваког појединачног месечног износа па до исплате, ближе наведено у овом ставу. Ставом шестим изреке обавезана је тужена да тужиљама

на име трошкова парничног поступка исплати износ од 101.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате. Ставом седмим изреке тужиле су ослобођене обавезе плаћања трошкова судских такси.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2427/22 од 23.11.2022. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев тужилца да им тужена за период од 01.10.2018. године до 01.07.2021. године исплати накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у износима ближе наведеним у овом ставу. Ставом другим изреке одбијен је захтев тужилца за накнаду трошкова поступка и обавезане тужилце да туженој накнаде трошкове парничног поступка у износу од по 2.950,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности па до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужиле су благовремено изјавиле ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану одлуку у смислу одредбе члана 408. ЗПП, у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...10/23), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23), Врховни суд је оценио да ревизија тужилца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле су у спорном периоду биле у радном односу код тужене са коефицијентом за обрачун плате 7,40. Тужилцама је тужена обрачунавала плату тако што је коефицијент за обрачун плате множен са основицом коју одређује Влада Републике Србије па како је тако обрачуната основна плата била мања од минималне зараде то је тужена тужилцама вршила доплату до износа минималне зараде. У обрачунским листама за исплату плата за тужилце није посебно исказивана накнада на име трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина ових накнада утврђена је из налаза и мишљења судског вештака применом најповољнијег критеријума у тренутно важећим колективним уговорима у Републици Србији која износи 250,00 динара бруто дневног износа накнаде трошкова за исхрану и 1/12 просечне месечне зараде у Републици Србији на име регреса за коришћење годишњег одмора.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да у минималној заради која је тужилцама исплаћивана у спорном периоду не може да буде садржана накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, па је применом одредби члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама и члана 111. Закона о раду закључио да је тужена дужна да те накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према најповољнијим критеријумима за тужену у тренутно важећим колективним уговорима у Републици Србији и усвојио тужбени захтев.

Другостепени суд није прихватио правно становиште првостепеног суда, већ је закључио да су, сходно одредбама Закона о платама у државним органима и јавним службама и Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запосленима у јавним службама, у коефицијенту за обрачун плате садржане и накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора због чега је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, сматрајући да ово право не припада тужиљама.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Према одредби члана 10. став 2. Закона о социјалној заштити („Службени гласник РС“ број 24/11 ... 117/22) установу социјане заштите може основати Република Србија, аутономна покрајна, јединица локалне самоуправе и друго правно и физичко лице, док се према одредби члана 11. став 1. истог закона оснивачка права у погледу именовања директора, чланова управног одбора и чланова надзорног одбора установа социјалне заштите врше у складу са овим законом и законом којим се уређују јавне службе. Одредбом члана 13. овог Закона прописано је да се на права, обавезе и одговорности запослених у установама социјане заштите примењују општи прописи у раду, ако овим законом није другачије одређено.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“ број 34/01...157/20) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. истог Закона прописано је да основицу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне Скупштине Републике Србије, док је одредбом члана 4. став 1. истог Закона прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији („Службени гласник РС“ број 11/15, 8/18), који је важио до 31.01.2019. године, као и важећи Посебан колективни уговор за социјалну заштиту у Републици Србији („Службени гласник РС“ број 29/19, 60/20) у одредби члана 57. прописују да се плата запосленог утврђује у складу са законом и овим уговором, а у одредби члана 58. прописује да учесници Уговора могу да преговарају о висини основице за обрачун и исплату плата сваке године у поступку доношења предлога Буџета Републике Србије (став 1.).

Законом о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 ... 95/18) у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и време проведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим Законом, времена проведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде. Чланом 118. став 1. истог Закона прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим

актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.) док је према ставу 2. истог члана висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено на основу одредбе члана 2. став 2. тог Закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“ број 44/01...58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. ове Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове уредбе која се примењује на запослене у здравственим установама.

У конкретном тужиље су запослене у установи социјане заштите чији је основач Аутономна покрајна Војводина па се на утврђивање и обрачун њихове плате, као и накнаде и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Супротно ревизијским наводима примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом о положају, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи додатак за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, следи да ова одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективним уговорима за социјалну заштиту у Републици Србији који су закључивани у периоду од 2015. до 2020. године, није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis* произилази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиља. Тај основ не постоји ни у општем акту.

Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиљама не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њихових плата, па је стога чињеница да је тужиљама у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији да је била нижа од минималне) по оцени Врховног суда, без утицаја на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка, на основу члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић